

فرآیند وحدت سیاسی ترکیه و آذربایجان

امضاء قرارداد مشارکت استراتژیک و همیاری متقابل بین ترکیه و جمهوری آذربایجان طی سفر عبدالله گل به باکو ، از پیچیدگی خاصی برخوردار است

سرویس آذربایجان /خبرگزاری آران
خبرگزاری آران / سرویس آذربایجان : "استانیسلاو تاراسوف" کارشناس سیاسی روسی می نویسد : سفر عبدالله گل به باکو در آستانه سفر دیمیتری مدودف به ایروان بخشی از یک بازی عجیب به شمار می رود.

به گزارش پایگاه تحلیلی – خبری ایران بالکان (ایرپا) به نقل از سایت اینترنتی اتحادیه اروپا، هنگامی که خبر فروش دو سیستم موشکی S-300 Pmu-2 Favorit روسیه به جمهوری آذربایجان منتشر شد، این بازی آغاز گردید.

بیانات نامشخص روسیه و باکو درباره این خبر باعث شد برخی از محافل ارمنی ، روسیه را متهم به خیانت کنند.
امضاء قرارداد مشارکت استراتژیک و همیاری متقابل بین ترکیه و جمهوری آذربایجان طی سفر عبدالله گل به باکو ، از پیچیدگی خاصی برخوردار است. در شرایطی که همکاری نظامی روسیه و ارمنستان ادامه دارد، امضاء چنین قراردادی می تواند بعنوان هشدار شدید دو دولت ترک تلقی گردد. این قرار داد همچنین می تواند برای مقابله با فروش سلاحها و سیستم موشکی روسیه به جمهوری آذربایجان انجام گرفته باشد. ولی هیچکدام از این ارزیابیها مورد تأیید قرار نگرفته است.

چنانکه سرگئی لاوروف وزیر امورخارجه روسیه اظهار داشت : گفته می شود استقرار سیستمهای S-300 باعث برهم خوردن توازن قوا در منطقه است . ولی در اصل استقرار S-300 در یک منطقه صرفاً برای مقابله با حملات هوائی انجام می گیرد و نگرانیهای دیگر موردی ندارد.

هیچ یک از کشورهای منطقه نیز هدف آغاز یک عملیات نظامی جدید را در سر نمی پروراند. زیرا وقوع جنگ فلاکت بار خواهد بود. جنگی بین ارمنستان و جمهوری آذربایجان نیز بوقوع نخواهد پیوست.

در ارزیابی سخنان وزیر امور خارجه روسیه باید گفت : مسکو نگران گسترش همکاری ترکیه و جمهوری آذربایجان نیست و حتی شاید روسیه نیز در آینده به عضوی از این اتحادیه تبدیل شود .

عدم افشاء متن قرارداد ترکیه و جمهوری آذربایجان نیز برابها و پیچیدگی این موضوع می افزاید. چنانکه الهام علی اف رئیس جمهور آذربایجان گفت : قرارداد دو جانبه باکو و آنکارا از لحاظ تعیین روند تحولات آینده اراهیمت زیادی برخوردار است و همه شاهد نتایج بسیار مثبت آن خواهند بود .

راسم موسی بیک اف کارشناس سیاسی آذری می گوید : قرارداد مشارکت استراتژیک ترکیه و جمهوری آذربایجان می تواند شامل حفظ امنیت هوائی خط لوله های نفت و گاز از سوی نیروی هوائی ترکیه، استقرار نیروی واکنش سریع ترکیه در گنجه ، و تأسیس پایگاه نظامی ترکیه در جمهوری خود مختار نخجوان باشد.
البته ترکیه بعلت آنکه عضو ناتو است ، برای اجرای این نوع اقدامات بایست از بروکسل مجوز دریافت کند. اگر ترکیه تصمیم گرفته است در قفقاز بازی خاص خود را آغاز کند ، گزینه های دیگری مطرح خواهد شد. ولی ترکیه در حال حاضر چنین تصمیمی اتخاذ نکرده است. چنانکه عبدالله گل رئیس جمهور ترکیه در باکو گفت : قرارداد دو جانبه آنکارا و باکو علیه هیچ کشور ثالثی نیست و باید از تفکرات خاص دوران جنگ سرد رهایی یافت.

هدف اصلی سفر عبدالله گل به باکو چه بود؟ فرمانی فخرالدین آبونود سیاست مدار آذری در پاسخ به این سوال می گوید : در شرایط امروز بیش از آنکه جمهوری آذربایجان به ترکیه نیاز داشته باشد ، ترکیه به جمهوری آذربایجان نیازمند است. ترکیه تنها کمکی که می تواند به جمهوری آذربایجان ارائه دهد ، لغو دو پروتکل امضاء شده با ارمنستان در زوریخ است . ولی جمهوری آذربایجان می تواند برای عادی سازی روابط ترکیه و اسرائیل میانجیگری کند و از لابی آذری بخواهد قبل از برگزاری فراندنم قانون اساسی در 12 سپتامبر از محور اردوغان و عبدالله گل حمایت کنند.

ولی مسائل مختلفی هنوز شفاف نشده است. چنانکه نوروز محمد اف رئیس دایره روابط خارجی نهاد جمهوری آذربایجان می گوید عبدالله گل درباره بازگشایی موقت مرزهای ترکیه و ارمنستان در 11 الی 17 سپتامبر برای عبور کاروان نظامی ناتو به ارمنستان از اظهار نظر صریح خودداری کرد.

تعدادی از کارشناسان غربی معتقدند خودداری عبدالله گل از اعلام صریح مواضع خود به معنی این است که مجلس ترکیه در نهایت پروتکل های امضاء شده با ارمنستان را تصویب خواهد کرد.

دومین مسئله این است که جمهوری آذربایجان به بهانه اینکه عناصر ثالث نامطلوبی می توانند از طریق ترکیه وارد جمهوری آذربایجان شوند ضمن تاکید بر " برادری دو کشور " از لغو ویزا برای اتباع ترکیه خودداری می کند .

تخریب روابط با روسیه نیز به نفع آنکارا نیست. زیرا روسیه از روند سیاست خارجی و دیپلماسی جدید ترکیه بصورت غیر مستقیم حمایت می کند . چنانکه عبدالله گل می گوید : ترکیه و روسیه رقیب یکدیگر نبوده ، بلکه دوست یکدیگر هستند . ترکیه امیدوار است روسیه بعنوان یکی از سران گروه مینسک در جهت حل مسئله قره باغ در کوتاهترین مدت تلاش کند.

قرارداد مشارکت استراتژیک ترکیه و جمهوری آذربایجان درچارچوب فوق قابل ارزیابی است. این اتحاد هنوز نتوانسته است تأثیر استراتژیک بر منطقه را نشان دهد. تحولات آینده در منطقه نیز، به حفظ توازن قوای روسیه بستگی دارد. سفر مدودف به ایروان و سفر رئیس جمهور روسیه در ماه سپتامبر به باکو باعث شفاف شدن تحولات و اوضاع منطقه خواهد شد.

پایان پیام.

برگردان: سجاد قائمی